

A SZEGEDI HUSZÁRSZOBOR TAVASSZAL KERÜL VISSZA A REÖK-PALOTA ELÉ – A VITA FOLYTATÓDIK

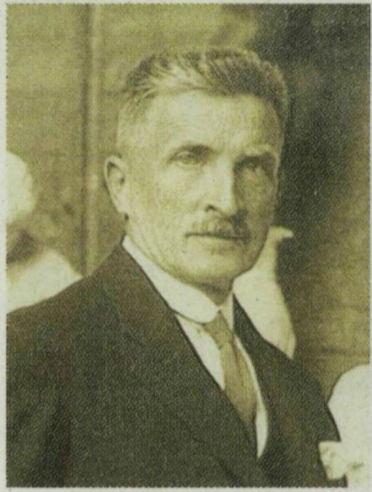
A Gách család négy generációja

A szegedi Lófaránál felállított huszárszobor alkotójának, Gách István szobrásznak a leszármazottai is művészek Amerikában. A lovas emlékművet három hónapja vitték el a Reök-palota előtti térről restaurálni, a tervek szerint tavasszal kerül vissza.

SZEGED
DOMBAI TÜNDE

Év eleje óta többször foglalkoztunk a szegedi Tisza Lajos körút Lófaraként emlegetett szegletével. Megírtuk: a belvárosi sétálóövezet terjeszkedik, „teresítik” a REÖK előtti utcacésszt. Vélemények és ellenvélemények csaptak össze az átrendezés miatt. A legnagyobb tiltakozást a 3. Honvéd Huszárezred emlékművének áthelyezése váltotta ki.

A legkevesebb szó a szob-

A művészfamília tagjai: Gách István, Gách György, a Susie Gach Peelle néven ismertté vált Gách Anna Krisztina, valamint Evan Gach Peelle. FOTÓK: DM/DV

rásról esett mind ez idáig – hívta fel a figyelmet a Szegedi Hagyományörző és Városképvédő Egyesület. Összegzésükben olvasható, hogy a szegedi szobrot jegyző Gách István leszármazottai – fia, unokája és dédunokája – is elismert mű-

A talapzatról három hónapja leemelt huszáremlékművet Bányvölgyi László restaurálja. FOTÓ: FRANK YVETTE

vészek. Gách István Lipót (1880–1962) Budapesten született, iparművészeti iskolában, Zala Györgytől és Párizsban tanult. Szabadságharcos és első világháborús emlékműve után aktszobrokkal jelentkezett. 1943-ban avatták fel Szegeden a 3. honvéd huszárezred emlékművét, melyhez Sebestyén Ferenc huszár ült neki modellt. A műalkotás a háború éveiben alumíniumból készült, és 1943. május 9-én avatta Nagybacsoni Nagy Vilmos honvédelmi miniszter. (A sérülékeny fémalkotást 1994-ben bronzból öntötték újra.) A 2,5 méteres alkotás márványtalapzatára Turáni Kovács Imre domborművét rögzítették, mely rohamra induló husárokat jelenít

meg. Alá az elesett hősök nevét vésték.

Gách Istvánnak a fia, Gách György (1909–1996) lépett a nyomdokaiba. Apjától és a képzőművészeti akadémián tanult. Sportos és általában dinamikus mozgást ábrázoló festményei és szobrai sikert arattak Európában és Amerikában. Átmeneti libanoni évek után 1952-ben telepedett le a tengeren túl, számos díj birtokosa. Neki lánya született 1944-ben: *Gách Anna Krisztina*. Belőle ugyancsak elismert festőművész lett *Susie Gach Peelle* néven. Long Islanden él, négy fia van. Egyikük, a most 26 esztendő *Evan Gach Peelle* örökölte a művészi vénát; festő, szobrász, illusztrátor Los Angelesben.

Szerzői jog 2037-ig. A szobor elmozdítását ellenző Szegedi Hagyományörző és Városképvédő Egyesület a szegedi önkormányzatot megtámadta előbb a szoborral kapcsolatos eljárásra kijelölt makói jegyzőnél, majd a közigazgatási hivatalban. A térrendezés ügyében kijelölt vásárhelyi építési hatóságnál is kifogást tett. Mindkét ügyben kimondták, az egyesület nem járhat el ügyfélként a hatóságoknál. Szilágyi Árpád elnök erre a fejlesztési minisztériumhoz fordult, ahonnan azt a választ kapta, hogy a civilszervezetet mégis ügyfélként kell tekinteni. A szobor megbolygatását ellenzi írásban Gách István megözvegyült menyé és unokája, erre hivatkozik az egyesület, amikor a szerző – 2037-ig érvényes – jogának védelmében bírósághoz fordul. Az Amerikában élő leszármazottakat lapzártánkig nem értük el.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUMOT TERVEZNEK SZEGEDRE

Megmutatná rejtett kincseit az egyetem

Természettudományi múzeumot hozna létre az SZTE Természettudományi és Informatikai Kara. Több helyszínen mutatná be az egyelőre csak oktatási célokat szolgáló, sok esetben világviszonylatban is jelentősnek számító gyűjteményeiket.

SZEGED
GONDA ZSUZSANNA

Ásványok az Aranynégyyszög-ből, újkőkori és leprás ember csontja, Tiszában talált ősbö-lény, kengurucsontváz és a világon csakis Magyarországon élő tartósszegfü. Expedíciókból származó puhatestű gyűjtemény, koponyák Móra Ferenc ásatásából, madarak, amelyeket Herman Ottó preparált. Oroszláncsváz, térképgyűjtemény és bálnapénisz-preparátum.

A Szegedi Tudományegyetem számtalan kincsét tárolják tanszéki folyosók vitrinjeiben, pincék mélyén, szekrények tetején. A jelenleg csak oktatási célokat szolgáló anyag azonban a természettudományi és informatikai kar szerint méltán számíthatna a nagyközönség figyelmére is. Ezért összefogott az ásványtani, embertani, ökológiai tanszék és az egyetemi füvészkert, hogy egy több helyszíni, szegedi természettudományi múzeumot hozzanak létre.

– Az a terv – magyarázta *Varga Csaba* projektkoordinátor, a biológiai épület igazgatója –, hogy a Móra és Herman-kollégium közötti, az egyetem tulajdonában lévő és ma már használatlan menza-

épületben alakítanak ki a lendő múzeum központját, ahol a látogatók információkat kapnak a gyűjtemények helyéről, megközelítéséről.

– Itt kapna helyet a világviszonylatban a legjelentősebbek közé tartozó, több mint 30 ezer tételt számoló embertani gyűjtemény, amely antropológiai és járványtörténeti szempontból is egyedülálló – mondta *Pálfi György*, az embertani tanszék vezetője. *Körmöczy László*, az ökológiai tanszék vezetője a több száz milliós eszmei értékű zoológiai gyűjtemény 130 ezres ge-

rinctelen és 3000 gerinces állatfajának tervez méltó elhelyezést és bemutatási lehetőséget.

– A TIK-ben nemzetközi szín-

„Itt kapna helyet a világviszonylatban a legjelentősebbek közé tartozó, több mint 30 ezer tételt számoló embertani gyűjtemény.”
Pálfi György

tű tudományos konferenciákat rendeznek. A résztvevőket turisztikai szempontból is meg kell fogni. A saját tudományte-

riületén a helyspecifikus kiállításokra minden kutató kíváncsi. Az őslényeket és az ásványokat minden gyerek szereti, az anatómiai gyűjtemény a kicsit idősebbek számára lehet érdekes – érvelt *Kóbor Balázs*, az ásványtani tanszék tudományos munkatársa. A tan-

tű tudományos konferenciákat rendeznek. A résztvevőket turisztikai szempontból is meg kell fogni. A saját tudományte-

riületén a helyspecifikus kiállításokra minden kutató kíváncsi. Az őslényeket és az ásványokat minden gyerek szereti, az anatómiai gyűjtemény a kicsit idősebbek számára lehet érdekes – érvelt *Kóbor Balázs*, az ásványtani tanszék tudományos munkatársa. A tan-

ter kert igazgatója szerint a kertben egy megfelelő bemutató tér kialakítása tenné teljessé a növényi sokféleség bemutatását, ahol tematikus kiállítások, filmvetítések esős időben is tartalmas programot jelentenek a látogatók számára.

A természettudományi múzeum megvalósításához 250–300 millió forintra lenne szükség, amit az egyetem pályázaton szeretne elnyerni.

További FOTÓK a neten!
www.delmagyar.hu

Körmöczy László egy oroszláncsvázzal. Több száz millió forintra tehető az ökológiai tanszék gyűjteményének eszmei értéke. FOTÓK: KARNOK CSABA

Bálnapénisz-preparátum az egyetemi folyosón.

Atomot nekünk

„Az szakíthatja át a célszalagot az energiaversenyben, aki a leggyorsabban kötelezi el magát az atomenergia mellett, és elsőként exportál energiát a régióba.” Most ezt az energikus mondatot hozta a villanyposta. Aki mondta: *Herczog Edit* szocialista EP-képviselő, mégpedig Lengyelországban, a XIX. Gazdasági Fórumon, ahol előadást tartott. Szerinte nálunk „az atomenergia súlyának növeléséhez nem elegendő folyamatosan fejleszteni a technológiát, de stabil jogi, politikai és pénzügyi hátteret is kell teremteni a beruházásokhoz, és növelni kell az emberek bizalmát”.

Hát ha tényleg ezen múlik a dolog, mi aligha leszünk atomhatalom.
BAKOS ANDRÁS

Chikán Ágnes interjúja

SZEGED. A talajon nemcsak állsz, hanem élsz is címmel megjelent *Chikán Ágnes* legújabb interjúkötete. Lapunk volt főmunkatársa az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetének 60. születésnapja alkalmából az Akadémián megrendezett ünnepi ülésen mutatta be hetedik könyvét, amelyben 16 tudós személyes vallomásától: életútjukról, kutatási eredményeiről, a nagy múltú intézetben eltöltött évekről szóló beszélgetések olvashatók.